

PERUSTIETOA SUOMEN JA INTIAN VÄLISESTÄ SOSIAALITURVASOPIMUKSESTA

Johdanto

Suomen ja Intian välinen sosiaaliturvasopimus on allekirjoitettu New Delhissä 12. kesäkuuta 2012. Sopimuksen voimaantulo edellyttää vielä lainsäädännöllisiä toimia sekä Suomessa että Intiassa ja sen arvioidaan tulevan voimaan vuoden 2013 aikana. Sopimukseen liittyy myös toimeenpanosopimus, jossa on määräykset sopimusta soveltavien viranomaisten yhteydenpidosta ja yhteistyöstä. Sosiaaliturvasopimus julkaistaan Suomen säädöskokoelman sopimus-sarjassa ennen sopimuksen voimaantulopäivää.

Sopimuksella on merkitystä sellaisille henkilöille, jotka ovat muuttaneet Suomesta Intiaan tai Intiasta Suomeen ja jotka ovat työskennelleet jommassakummassa tai kummassakin valtiossa tai ovat lähdessä työhön toiseen sopimusvaltioon.

Suomella on sosiaaliturvasopimus EU:n ulkopuolisista maista myös USA:n, Kanadan, Australian, Israelin ja Chilen kanssa. Intialla on sopimus muun muassa Tanskan, Saksan, Ranskan ja Belgian kanssa.

Eläkkeiden maksaminen sopimusvaltiosta toiseen

Sopimus koskee Suomen työeläkkeitä ja Intian työntekijöiden eläkejärjestelmän eläkkeitä. Kummankin maan eläkejärjestelmästä maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Nämä kaikki eläkelajit kuuluvat sopimuksen piiriin. Eläkkeet maksetaan Suomesta Intiaan ja Intiasta Suomeen.

Suomesta työeläkkeet maksetaan jo nykyisin työeläkelainsäädännön perusteella ilman rajoituksia kaikkialle. Sopimus kuitenkin helpottaa eläkkeiden hakemista Suomen ja Intian välillä.

Sopimuksen mukaan Intiasta maksetaan siellä kertynyt eläke Suomessa asuvalle henkilölle. Ilman sopimusta maksaminen ei ole Intian lainsäädännön mukaan mahdollista. Sopimus hyödyttää Intiassa työskennelleitä suomalaisia työntekijöitä, jotka ovat kuuluneet työkomennuksensa aikana Intian pakolliseen eläkejärjestelmään. Myös Suomeen Intiasta muuttaneille intialaisille maksetaan heille Intiassa kertynyt eläke.

Eläkkeen hakeminen

Eläkettä haetaan sopimuksen mukaisilla eläkehakemuslomakkeilla. Lähtökohta on, että eläkkeen hakemusprosessi käynnistyy eläkkeenhakijan asuinmaassa, kun hakemus on tehty. Suomessa eläkehakemus jätetään Eläketurvakeskukseen, joka toimittaa hakemuksen Intian asianomaiselle viranomaiselle. Intiassa hakemus jätetään EPFO:lle (Employees' Provident Fund Organization). Tarkemmin eläkkeenhakemiseen liittyvistä seikoista ja lomakkeista tiedotetaan Eläketurvakeskuksen verkkopalvelussa www.etk.fi, kun sopimuksen voimaantuloajankohta on tiedossa.

Intiassa kertynyt eläke voi perustua ennen sopimuksen voimaantuloa tapahtuneeseen työskentelyyn, mutta eläkkeitä maksetaan aikaisintaan sopimuksen voimaantulosta lukien.

Intian lakisäätteiset eläkkeet koostuvat kahdesta järjestelmästä: Employees Provident Fund Scheme ja Employees pension Scheme (EPS) -järjestelmästä. Provident Fund -etuus on rahoitettiin perustuva ja kertasuorituksena maksettava vanhuusetuus ja sitä voi hakea 58-vuotiaana. EPS -eläkejärjestelmästä maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Tästä järjestelmästä aletaan maksaa eläkettä 58 vuoden iässä, jos työntekijälle on kertynyt vähintään 10 vuotta vakuutusaikaa. Jos vakuutusaika ei täyty, on mahdollista hakea vakuutusmaksujen palautusta.

Lähetetyt työntekijät

Sopimus sisältää lähetettyjä työntekijöitä koskevat säännökset. Lähetetty työntekijä pysyy lähtömaan eläkelainsäädännön alaisuudessa pääsääntöisesti enintään viiden vuoden ajan. Tänä aikana hän ei kuulu työskentelymaan pakollisen eläkejärjestelmän piiriin. Jos työkomennus jatkuu pitempään, Eläketurvakeskus ja EPFO-viranomainen Intiassa voivat sopia poikkeusluvalla lähettämisaajan jatkamisesta tietylle ajanjaksolle.

Suomen osalta lähetettyjä työntekijöitä koskeva määräykset tarkoittavat, että työntekijä ja työnantaja maksavat työeläkemaksut suomalaiseseen työeläkelaitokseen ja ulkomaan työskentelyn aikana työeläke kertyy Suomen työeläkelainsäädännön mukaan. Vastaavasti intialaisen yrityksen Suomeen lähettämän työntekijän työeläke määräytyy Intian lainsäädännön mukaan ja maksut maksetaan yksinomaan Intiaan.

Sopimuksen mukaan on mahdollista, että työntekijää pidetään lähetettynä, vaikka työsuhte solmitaan lähettävän suomalaisen yrityksen ulkomaiseen konserniyritykseen. Suomalainen yritys on kuitenkin vastuussa eläkevakuutusmaksujen maksamisesta Suomeen.

Lähetetyn työntekijän asema osoitetaan ns. lähetetyn työntekijän todistuksella, jota Suomessa haetaan Eläketurvakeskukselta. Hakijana on yleensä työnantaja työntekijän suostumuksella. Todistusta voidaan hakea myös henkilöille, joiden työkomennus on alkanut ennen sopimuksen voimaantuloa. Sopimuksen mukainen lähettämisaika lasketaan sopimuksen voimaantulopäivästä.

Sopimus siis estää kaksinkertaiset eläkevakuutusmaksut. Intiassa työntekijän maksu on 12 % kuukausipalkasta ja työnantajan osuus 12,5 % palkasta.

Suomessa työntekijän työeläkemaksu on 5,15 % palkasta alle 53-vuotiailta ja 6,50 % 53 vuotta täyttäneiltä työntekijöiltä.. Työnantajan keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu on 17,4 % palkkasummasta (2012).

Usein kysytyjä kysymyksiä

1. Onko kansalaisuudella vaikutusta sopimuksen soveltamiseen?

Sopimus koskee kaikkia henkilöitä, jotka ovat tai ovat olleet Suomen tai Intian eläkelainsäädännön piirissä. Kansalaisuudella ei yleensä ole merkitystä. Ainoastaan eläkkeen maksamisesta muissa kuin sopimusvaltioissa asuville henkilöille on sopimuksessa määrätty, että eläke maksetaan samoin ehdoin kuin omille kansalaisille. Suomen työeläkkeiden maksamisessa kansalaisuus tai asuinmaa ei aseta mitään rajoituksia.

2. Miten lähetetyn työntekijän perheenjäsenten sosiaaliturva määräytyy?

Sopimuksessa ei ole määräyksiä mukana seuraavien perheenjäsenten sosiaaliturvasta, vaan heidän sosiaaliturvastaan on säännöksiä kansallisessa lainsäädännössä. Perheenjäsenten tulee hakea Kansaneläkelaitokselta päätöstä kuulumisesta Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvaan.

3. Onko sopimuksessa yrittäjiä koskevia määräyksiä?

Suomalaisia yrittäjiä koskevat vastaavat säännökset kuin lähetettyjä työntekijöitä. Suomalainen yrittäjä voi pysyä Suomen yrittäjäeläkelain mukaisesti vakuutettuna pääsääntöisesti viisi vuotta harjoittaessaan yritystoimintaa Intiassa.

4. Mistä lukien sopimukseen voi vedota?

Sopimusta sovelletaan sen voimaantulopäivästä. Eläkettä voidaan maksaa aikaisintaan tästä päivästä lukien, mutta sopimuksen voimaantuloa edeltävänä aikana tapahtunut työskentely otetaan huomioon eläkkeen määrässä.

Sopimus koskee myös niitä lähetettyjä työntekijöitä, jotka ovat parhaillaan työkomennuksella. Sopimuksessa tarkoitettu viiden vuoden lähettämisaajan katsotaan alkavan sopimuksen voimaantulopäivänä.

5. Millä kielellä voi asioida?

Eläkehakemukset ja muut asiakirjat voidaan aina jättää sopimusmaiden virallisilla kielillä. Lomakkeissa on teksti myös englanniksi. Englannin käyttäminen nopeuttaa asian käsittelyä, sillä englantia käytetään myös viranomaisten yhteydenpidossa.

6. Minne voi ottaa yhteyttä lisätietojen saamiseksi?

Suomessa lisätietoja antaa Eläketurvakeskus ja Intiassa EPFO-viranomainen.

Suomi:

Eläketurvakeskus (ETK)
FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS

Lähettämistä koskevilla asioilla
Puh. +358 29 411 2816 (8–16, arkipäivisin)
Sähköposti: foreign.affairs@etk.fi

Työeläkkeitä koskevilla asioilla
Puh. +358 29 411 2818 (8–16, arkipäivisin)
Sähköposti: pensionmatters@etk.fi

Intia:

International Workers' Unit (IWU)
Employees' Provident Fund Organization
Head Office
14, Bhikaji Cama Place
New Delhi -110066

Puh. +91 11 261 726 68 (9.15–17.45, arkipäivisin)
Sähköposti: rc.iwcell@epfindia.gov.in

